

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060201

DOM
2012-06-29
Stockholm

Mål nr
M 202-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, dom 2011-12-15 i mål M 2538-11, se bilaga A

KLAGANDE

Samhällsbyggnadsnämnden i Trelleborgs kommun
231 83 Trelleborg

MOTPART

1. B T

2. E T

SAKEN

Föreläggande med anledning av strandskydd på fastigheten X i Trelleborgs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen fastställer mark- och miljödomstolens dom.

Dok.Id 1019760

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Samhällsbyggnadsnämnden i Trelleborgs kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom i den del som avser upphävande av förbud mot gräsklippning, ska fastställa länsstyrelsens beslut av den 23 maj 2011 såvitt avser punkten 1 i miljönämndens föreläggande.

B och E T har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Samhällsbyggnadsnämnden i Trelleborgs kommun har till stöd för sitt överklagande anfört i huvudsak följande. Åtgärder inom strandskyddat område som verkar avhållande för allmänheten är förbjudna enligt 7 kap. 15 § 2 miljöbalken, MB. En stor gräsklippt yta i nära anslutning till ett bostadshus och med en fiskestuga på ger ett privat intryck. Mark- och miljödomstolen har i domskälen bl.a. angivit att det inte påtalats några särskilt hänsynskrävande växt- eller djurarter i området.

Samhällsbyggnadsnämnden menar att strandskyddet är inrättat som ett generellt skydd och gäller alla växt- och djurarter i strandzonen oavsett hänsynskrav. Området är av riksintresse enligt 4 kap. 4 § MB samt ingår i natur- och kulturvårdsprogram i Skåne län. Det är i kommunens natur- och kulturplan klassat som en grön passage för växt- och djurlivet. Den välklippta gräsmattan inom strandskyddat område är en förbjuden anordning som avhåller allmänheten från att vistas i ett område som den annars skulle fått färdas fritt inom. Det förändrar även livsvillkoren för både hänsynskrävande och icke hänsynskrävande växt- och djurarter som finns i strandområdet. Mark- och miljödomstolen har bortsett från förbudet genom att inte betrakta gräsmattor och trädgårdar som anläggningar. Anläggningar och anordningar definieras i 10 kap. i Naturvårdsverkets Handbok 2009:4 som bl.a. "... trädgårdar, gräsmattor, uteplatser, bersåer..". Vid upphörande av gräsklippning kommer området som habitat för växt- och djurlivet återhämta sig inom ett par år och tillgängligheten för allmänheten säkerställas inom ett par säsonger.

B och E T har till stöd för sitt bestridande hänvisat till vad som tidigare anförts i målet med i huvudsak följande tillägg. Det strandskyddade området söder om muren kan inte sägas ligga i nära anslutning till ett bostadshus. Husets södra

fasad ligger drygt 30 meter norr om muren. Sedan är det inte någon "fiskestuga" som står på den strandskyddade delen utan två små redskapsbodar. Det är inte heller en stor gräsklippt yta det är fråga om utan en yta på 100-150 kvm. Den gräsklippning som förekommit har inte verkat avhållande och har inte heller faktiskt avhållit vare sig företag eller allmänhet att begagna området. Tvärtom har den underlättat för den rekreationssökande allmänheten att ta sig fram till stranden. Gräset på platsen har slagits eller klippts långt innan strandskyddet infördes. Nämnden åberopar portalbestämmelsen i 7 kap. 13 § andra stycket MB. Den är bara att förstå som en lagstiftarens program- eller avsiktsförklaring och en vägledning för tolkningen av de följande paragraferna. Den innebär inte att alla tänkbara förutsättningar för allemansrättslig tillgång till visst strandområde ska tryggas och inte heller att goda livsvillkor måste bevaras för alla djur och växer inom detta. Det lagrum som här är aktuellt är 7 kap. 15 § 2 och 4. Innebörden av uttrycken "anläggningar" och "anordningar" exemplifieras med "trädgårdar, gräsmattor, uteplatser, bersåer". I ärendet är det fråga om gräsklippning, en verksamhet som varken språkligt eller på annat sätt till sin innebörd kan hänföras till "anläggning" eller "anordning".

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att den aktuella gräsyten ligger vid stranden av Östersjön och är en del av fastigheten X. Mark- och miljööverdomstolen, som har hållit syn i målet, noterar att gräsyten ligger på andra sidan den mindre väg som skiljer platsen från B och E Ts bostadshus. Bostadshuset är omgivet av en mur. Vid tidpunkten för synen var gräsyten klippt.

Enligt 7 kap. 15 § miljöbalken får inom ett strandskyddsområde inte byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt. Inte heller får åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

Exempel på anläggningar och anordningar som kan vara otillåtna är staket, bersåer, grillplatser, lekplatser, trädgårdsgångar, flaggstänger, trädgårdsland, vägar, parkeringsplatser, campingplatser, golfbanor, tennisbanor, upplag för sprängsten, båtupptagningsanordningar, bryggor och pirar (se prop. 1997/98:45 del II s. 86). I Naturvårdsverkets och Boverkets handbok Strandskydd – en vägledning för planering och prövning, Handbok 2009:4 utgåva 1, anges vidare gräsmattor som exempel på anläggningar och anordningar som omfattas av strandskyddslagstiftningen.

Det som gör en anläggning eller anordning otillåten är att den inkräktar på syftet med strandskyddet. Anläggandet av en gräsmatta i närheten av bostadsbebyggelse är något som typiskt sett avhåller allmänheten från att beträda ett område och som därmed kan vara svårt att förena med strandskyddets syften. Med beaktande av vad som ovan anförts gör Mark- och miljööverdomstolen den bedömningen att en gräsmatta får anses jämförbar med de anordningar och anläggningar som exemplifieras i förarbetena till strandskyddsbestämmelserna och alltså omfattas av 7 kap. 15 § miljöbalken.

B och E T har emellertid anförts att gräset på deras fastighet hållits klippt eller slaget redan före det att strandskyddsbestämmelserna tillkom. Det finns inget som tyder på att denna uppgift inte är korrekt och den fråga Mark- och miljööverdomstolen därmed har att bedöma är om klippningen av en redan befintlig gräsmatta omfattas av förbudet i 7 kap. 15 § miljöbalken.

Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning. Enligt förarbetena till bestämmelsen i 7 kap. 15 § miljöbalken tar förbudet mot utförandet av anläggningar eller anordningar sikte på mark som tidigare varit tillgänglig enligt allemansrätten men som genom åtgärden tas i anspråk som tomt (se prop. 1997/98:45 del II s. 86 f). Med beaktande av detta finner Mark- och miljööverdomstolen att klippningen av den redan befintliga gräsmattan inte inskränker allemansrätten och således inte kan anses falla in under förbudet i 7 kap. 15 § 2 miljöbalken. Den aktuella gräsmattan kan för övrigt mot bakgrund av sin placering i förhållande till B och E Ts bostadshus och sin karaktär inte i och för sig anses hindra eller avhålla allmänheten från att beträda området. Även på den grunden saknas förutsättningar för tillämpning av förbudet i nämnda lagrum.

En fortsatt kontinuerlig klippning av en sedan mycket lång tid befintlig gräsmatta kan inte sägas vara en åtgärd som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter. Gräsklippningen i detta fall omfattas därmed inte heller av förbudet i 7 kap. 15 § 4 miljöbalken.

Sammanfattningsvis ska därför mark- och miljödomstolens dom fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Ulla Bergendal, tekniska rådet Mikael Schultz, hovrättsrådet Åsa Marklund Andersson, referent, och t.f. hovrättsassessorn Carl Wetter. Domen är enhällig.

Föredragande har varit Gunilla Stener.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2011-12-15
meddelad i
Växjö

Mål nr M 2538-11

KLAGANDE

1. B T

2. L T

MOTPART

Miljönämnden
Trelleborgs kommun
231 83 Trelleborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Skåne län beslut 2011-05-23, dnr 505-409-11, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att utföra åtgärder på fastigheten X i Trelleborgs kommun

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut upphäver mark- och miljödomstolen punkten 1 i Miljönämndens i Trelleborgs kommun föreläggande av den 13 december 2010, § 114.

Dok.Id 190680

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

BAKGRUND

Miljönämnden i Trelleborgs kommun beslutade den 13 december 2010 att förelägga B och E T att senast tre månader efter delfående av beslutet ha utfört åtgärderna nedan.

1. Upphöra att klippa eller slå gräset på strandskyddat område så att naturligt förekommande växtarter kan återhämta sig.
2. Avlägsna den badtunna som finns anordnad på det strandskyddade området.
3. Avlägsna föremål runt stugorna vilka kan verka privatiserande i ett område som ska vara tillgängligt för allmänheten enligt allemansrätten.

B och E T överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Skåne län (nedan länsstyrelsen), som upphävde beslutet avseende punkten 3. Länsstyrelsen avslog överklagandet i övrigt med enda ändringen att föreläggandet skulle vara fullgjort senast tre månader efter delfående av länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M.

B och E T har nu överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att punkten 1 i miljönämndens beslut ska upphävas.

De har som grund för överklagandet anført i huvudsak följande. De ifrågasätter om länsstyrelsen tagit del av förhållandena på platsen. Länsstyrelsens argument att klippningen är avgörande för intrycket av att den strandskyddade delen ingår i tomtplatsen och därmed avhåller allmänheten från att beträda området är felaktigt. Tomtplatsen är helt avskild från den strandskyddade delen genom en stenmur längs vägens norra sida. Varken i kommunens eller i länsstyrelsens beslut omnämns denna stenmur, som otvetydigt klargör tomtplatsens avgränsning. Ingen besökare kan få för sig att området mellan sjöbodarna skulle tillhöra tomtplatsen även om gräset där var nyklippt. Gräsklippning på en yta om 100-150 kvm kan vidare inte anses väsentligt påverka livsvillkoren för gräs och småkryp. Det har dessutom inte syns till några växter eller sällsynta småkryp på området mellan bodarna och strandvallen. En gräsklippning medför däremot att det blir möjligt för allmänheten att ta väg över området mellan bodarna ned till stranden och gagnar syftet med strandskyddet. Man måste också väga in proportionalitetsprincipen.

Hälften av den strandskyddade delen används som vändplats. Sedan 80-talet har de ett avtal med Kommunal teknik med innebörden att sopbilarna får vända på deras fastighet eftersom bilarna annars inte kan köra ner i Böste pga. grannarnas avgränsningar med stenar och rep. Även postbilarna, tidningsbärarna och Skånetrafiken vänder på platsen. Många ställer sina cyklar och barnvagnar på platsen vid besök på stranden, varför friluftslivet faktiskt främjas.

Marken med sjöbodarna på den strandskyddade delen av fastigheten har använts av fiskare på orten. På 1940-talet låg båtar och fiskeredskap där och garn torkades på platsen. Efter avvecklingen av verksamheten har marken mer eller mindre ”legat i träda” men är efter verksamheten på sina ställen sliten, ojäm och hårt tilltrampad. Gräset är glest med ogräs. Det är således ingen anlagd gräsmatta.

Klagandena har upplyst domstolen om pågående mål B 2270-11 i Ystads tingsrätt.

Miljönämnden har beretts tillfälle att yttra sig, men har inte avhört.

DOMSKÄL

Tillämpliga lagrum framgår av länsstyrelsens beslut.

Av de ingivna handlingarna framgår att det strandskyddade området skiljs från bostadstomten genom en grusväg och en stenmur längs vägens norra sida. Vägen och muren verkar avskiljande på ett sådant sätt att tomten/hemfridszonen uppfattas som tydligt avskild från strandområdet. Åtgärden således varken privatiserar eller hindrar, alternativt avhåller, allmänheten från att beträda området (jmf miljööverdomstolens avgöranden M 7539-05 och M 9794-10). Det har heller inte påtalats att det i området skulle finnas hänsynskrävande djur- eller växtarter. Åtgärden kan därför inte anses omfattas av förbudet i 7 kap 15 § miljöbalken. Länsstyrelsens beslut ska därför ändras och kommunens beslut under punkten 1 ska upphävas.

Det upplyses att detta mål provas oberoende av mål B 2270-11 i Ystads tingsrätt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 5 januari 2012

Lena Pettersson

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Pettersson, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Mattell.